

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра новітньої історії України

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ
для здобувачів вищої освіти**

галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
освітній рівень	<u>Перший (бакалаврський)</u>
освітня програма	<u>Середня освіта (Історія)</u>
вибірковий блок	<u>Історична дидактика</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі:

Черевичний Геннадій Семенович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України

Пролонговано:

на 20 22 / 20 23 н.р. 20 22 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20   / 20   н.р. (   ) «   » 20   р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник:

Черевичний Геннадій Семенович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри новітньої історії України

_____

(підпис)

(Андрій ПИЖИК)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 11 від « 29 » 06 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » 06 2021 року № 4

Голова науково-методичної комісії

_____

(підпис)

(Наталія ТЕРЕС)

(прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти сучасне розуміння основних тенденцій розвитку системи контролю, корекції та оцінювання навчальних досягнень здобувачів закладів загальної середньої освіти закладів загальної середньої освіти.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* понятійний апарат, організаційні форми, функції, принципи, прийоми перевірки знань здобувачів загальної середньої освіти з історії.

2. *Вміти* застосовувати на практиці різні форми контролю знань, вмінь і навичок здобувачів загальної середньої освіти з історії, різні методи та системи оцінювання, компетентнісний підхід.

3. *Володіти елементарними навичками* проведення різних видів контролю знань здобувачів загальної середньої освіти.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Контроль, корекція та оцінювання результатів навчання мають надзвичайно важливе значення у формуванні ключових компетентностей загалом та історичної предметної компетентності зокрема. Також оцінювання виступає стимулом самостійної роботи школярів, сприяє формуванню відповідальності, сумлінності здобувачів загальної середньої освіти. Навчальна дисципліна пропонує здобувачам вищої освіти, майбутнім педагогам, наукову візію результатів досліджень формування системи контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти та її еволюцію, розкриває особливості становлення системи перевірки, контролю, корекції та оцінювання знань здобувачів загальної середньої освіти на різних етапах розвитку середньої освіти в Україні в новітню добу. Приділяється значна увага функціям та формам перевірки результатів навчальної діяльності здобувачів загальної середньої освіти на уроках історії.

4. Завдання (навчальні цілі): формування фахових компетентностей педагога сучасної української школи; формування вмінь, навичок, відповідних компетенцій системного проведення контролю знань, корекції та оцінювання навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти у контексті світового досвіду; вивчення теоретичних основ досліджень про систему контролю знань як компонентів теорії системи управління освітнім процесом; сформувати вміння аналізувати основні концепції та напрямки розвитку системи контролю та оцінювання, розуміти їх особливості на сучасному етапі; вироблення практичних навичок роботи з відповідними прийомами контролю, корекції та перевірки знань здобувачів загальної середньої освіти з історії.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні терміни та поняття дисципліни, а також основи державної політики в сфері реформування освіти	Лекція, модульний контроль	Модульний контроль, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	10%
1.2	Знати основні функції, принципи та методи здійснення контролю та оцінювання	Лекція, модульний контроль	Модульний контроль, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	10%
2.1	Вміти визначати специфічні риси системи контролю за результатами навчання в	Лекція; семінарське заняття;	Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному	15%

	різні періоди новітньої доби	самостійна робота	семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	
2.2.	Вміти орієнтуватися у відмінностях оцінки та відмітки результатів навчальної діяльності учнів	Лекція; семінарське заняття; самостійна робота	Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	20%
2.3	Вміти аналізувати та застосовувати особливості функцій контролю результатів навчання історії	Лекція; семінарське заняття; самостійна робота	Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	20%
2.4	Вміти визначати особливості застосування компетентнісного підходу у тематичному контролі	Семінарське заняття; самостійна роботи	Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів	15%
2.5	Вміти застосовувати форми і методи контролю та оцінювання	Семінарське заняття	Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ВБ 1.3)/ Програмні результати навчання	1.1.	1.2.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.
Знати норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів та отримання від них зворотного зв'язку.	+	+			+	+	+
Виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості характеру учнів, розвитку їхніх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.		+	+	+	+		
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі.	+	+				+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання здобувачів освіти:

Семестрове оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях: РН2.1, РН2.2, РН 2.3, РН2.4, РН2.5 – 30 балів/18 балів*.

2. Самостійна робота 1 та 2 (есе): РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4 – 20 балів/12 балів*.

3. Модульний контроль 1 та 2: РН1.1, РН1.2 – 10 балів/6 балів*.

*максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – іспит;
- максимальна кількість балів, які може отримати здобувач вищої освіти – 40 балів;
- оцінюються такі результати навчання здобувача вищої освіти: вміння застосовувати на практиці теорію управління навчальним процесом, ключовим елементом якої є контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, знання концепцій розвитку освітніх систем та їх імплементацій в Україні у новітню добу;

- форма проведення іспиту – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали**.

Необхідна умова допуску до іспиту: здобувач вищої освіти не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до іспиту 36 балів.**

7.2. Організація оцінювання:

Контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання самостійної роботи ЗМ1 та ЗМ2 (есе); бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань або загальних теоретичних питань за вибором викладача), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу здобувачів вищої освіти, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять вступ і теми 1-6, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7-12.

Оцінка успішності знань здобувачів вищої освіти здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, тестові завдання) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 Змістова складова системи контролю знань учнів та оцінювання результатів навчання			Змістовий модуль 2 Практична складова системи контролю знань учнів та оцінювання результатів навчання			Іспит
30 залікових балів (максимум) 18 балів (мінімум)			30 залікових балів (максимум) 18 балів (мінімум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота	Семінарські заняття	Модульний контроль (теоретичні питання)	Самостійна робота	Семінарські заняття	Модульний контроль (теоретичні питання)	
10 (максимум)	15 (максимум)	5 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	5 (максимум)	
6 (мінімум)	9 (мінімум)	3 (мінімум)	6 (мінімум)	9 (мінімум)	3 (мінімум)	24 бали (мінімум)

ПЕРЕЛІК ВИДІВ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ ТА ЇХ ОЦІНКА

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **12-ти бальною**, яка в подальшому переводиться в залікові бали.

<i>Види роботи на семінарському занятті</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Доповідь на семінарському занятті	5
Доповнення на семінарському занятті	3
Участь у дискусії на семінарському занятті	3
Узагальнення, підведення підсумку семінарського заняття	2
Підготовка і захист презентації	5
Експрес-контроль на семінарському занятті	1

Таблиця переведення балів за роботу на семінарських заняттях у залікові бали

Залікові бали	Набрана кількість балів з <u>одного змістового блоку</u> (8 занять)	Набрана кількість балів з <u>одного змістового блоку</u> (7 занять)
15	93–96	82–84
14	90–92	78–81
13	83–89	72–77
12	77–82	67–71
11	70–76	62–66
10	64–69	56–61
9	58–63	50–55
8 балів та менше не зараховуються оскільки становлять менше 60%	Менше 58 балів набраних за роботу на семінарських заняттях не зараховується оскільки становлять менше 60 % і в залікові бали не переводяться	Менше 50 балів набраних за роботу на семінарських заняттях не зараховується оскільки становлять менше 60 % і в залікові бали не переводяться

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи здобувачів вищої освіти є опрацювання як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі тестування.

Самостійна робота виконується здобувачем вищої освіти упродовж змістового модуля після проходження певної теми у вигляді поглибленого опрацювання матеріалу теми і оцінюється у вигляді написання есе, кожне з яких оцінюється до 10 балів для одного ЗМ.

Критерії оцінювання самостійної роботи: (від 0 до 10 балів)

Індивідуальне творче завдання. Підготовка есе з обраної теми – до 10% балів.

Вимоги до есе:

- обсяг не більше 4 сторінок (без додатків);
- самостійність у викладі матеріалу;
- здавати у роздрукованому вигляді з підписом і в електронному форматі на адресу:

gscherevichnyj@knu.ua

Структура есе:	Бали (максимум):
Актуальність теми	1 бал
Мета есе	1 бал
Виклад основного матеріалу	до 2 балів
Узагальнення	до 2 балів
Власне бачення проблеми	до 3 балів
Використання джерел та літератури	1 бал

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**, зокрема, Контрольна робота ЗМ1 і Контрольна робота ЗМ2.

Участь здобувачів вищої освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі у вигляді відповіді на теоретичні питання.

Два теоретичні питання мають містити розгорнуту відповідь на поставлене завдання. Кожне з них оцінюється максимум у 2,5 бали.

Критерії оцінювання модульного контролю у вигляді відповідей на теоретичні питання:

а) глибоке розкриття теоретичного питання	2,5 балів;
б) повна коротка відповідь	2 бали;
в) неповна відповідь	1-1,5 бали;
г) незадовільна відповідь чи повністю відсутня	0-0,5 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за МК – 5 балів. Здобувач вищої освіти, який не виконав вимоги самостійної роботи, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до чинних нормативних документів університету.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль знань студентів у формі письмового іспиту.

Екзаменаційний білет з дисципліни містить два запитання, відповідь на кожне з яких оцінюється у діапазоні від 0 до 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Критерії оцінювання залікових завдань:

Бали	Критерії оцінювання
20–18	Відповідь повна, наявні власне бачення проблеми, використання джерел та історіографічної інформації, зроблені ґрунтовні висновки
17–15	Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу
14–12	Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання
11–9	Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки
8–6	Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми
5–3	Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу
0–2	Відповідь має значні помилки, або відсутня

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90–100
Добре / Good	75–89
Задовільно / Satisfactory	60–74
Незадовільно / Fail	0–59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.				
Змістова складова системи контролю знань учнів та оцінювання результатів навчання				
1.	Вступ Тема 1. Предмет та завдання курсу – освітньо-наукові дефініції	2	2	5
2.	Тема 2. Організаційні засади контролю навчальних досягнень учнів у національній системі освіти: передумови становлення та особливості розвитку.	2	2	5
3.	Тема 3. Сутність та основні поняття контролю результатів навчання	2	2	5
4.	Тема 4. Оцінки та відмітки результатів навчальної діяльності учнів за компетентнісний підходом.	2	2	5
5.	Тема 5. Функції контролю результатів навчання історії.	4	4	5
6.	Тема 6. Типологізація контролю та його види.	4	3	5
7.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1 (теоретичні питання)</i>	-	1	-
Змістовий модуль 2.				
Практична складова системи контролю знань учнів та оцінювання результатів навчання				
9.	Тема 7. Форми і методи контролю в дидактиці історії.	2	4	5
10.	Тема 8. Методичні засади дидактичного моніторингу контрольних завдань.	2	2	5
11.	Тема 9. Тести: сутність, структура та види.	2	2	5
12.	Тема 10. Тематичний контроль: сутність та особливості застосування.	4	2	5
13.	Тема 11. Оцінювання дидактичних досягнень учнів із застосуванням рейтингів.	2	2	5
14.	Тема 12. Навчальні досягнення учнів через призму систем контролю	2	1	5
15.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (теоретичні питання)</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 30 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані література та джерела:

Основна

1. Власов В. Контроль навчальних досягнень учнів на уроках історії // Шлях освіти. – 2007. – № 1. – С. 34-38.

2. Гриценко А. П. Формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки: монографія / за наук. ред. В. П. Сергієнка. Суми, 2020. 354 с.

3. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор. ; за заг. ред. О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. - Київ : Педагогічна думка, 2021. – 192 с.

4. Дубінський В. А. Методика викладання історії в школі: навч.-метод. посібник для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. Вид. 2-ге доп. і випр. – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. – 88 с.

5. *Захарченко Є. Ю., Любавський Р. Г.* Історія України + Всесвітня історія. 11 клас: рівень стандарту: зошит для поточного та тематичного контролю. – Харків : Видавничий дім Весна, 2019. – 96 с. (Серія «Тест-контроль»®).
6. *Пастушенко Н. М., Пастушенко Р. Я.* Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. – Львів : ВНТЛ. – 2000. – 126 с.
7. *Пижик А. М., Черевичний Г. С.* Методика викладання історії в школі: навч.-метод. рекомендації до вивчення дисципліни та проходження педагогічної практики студентами. – Київ : ТОВ Вид-во «Юстон», 2020. – 125 с.
8. *Пометун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С.* Компетентнісно орієнтовна методика навчання історії в основній школі: метод. посібник. – Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. – 208 с.
9. *Яковенко Г. Г.* Методика навчання історії: навч.-метод. посібник. – Харків : Вид-во ХНФДУ, 2017. – 324 с.

Додаткова

1. *Власов В. С., Савко О. В.* Історія України. Всесвітня історія. 8 клас. Тестовий контроль результатів навчання. – 2-ге вид. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 144 с.
2. *Гриценко А. П.* Формування інформаційно-комунікативної компетентності вчителів історії засобами хмарних технологій // *Хмарні технології в навчальних закладах : кол. монографія / за заг. ред. В. П. Сергієнка.* – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. – С. 253-282.
3. *Гриценко А. П.* Концепція формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки // *Педагогіка та психологія.* – 2019. – Вип. 62. – С. 68–78.
4. *Желіба О.* Робота з тестовими таблицями на уроках історії в старших класах // *Історія в школах України.* – 2002. – № 4. – С. 42–44.
5. *Кроуфорд А., Саул Е. В., Метьюз С., Макінстер Дж.* Технологія розвитку критичного мислення учнів. Переклад публікації проекту «Читання» і письмо для критичного мислення. Адаптивний переклад з англ. / А. Кроуфорд, Е.-В. Саул, С. Метьюз, Дж. Макінстер: за заг. ред. О. Пометун. – Київ : 2006. – 303 с. – URL : <https://naurok.com.ua/alan-krouford-tehnologirozvitku-kritichnogo-mislennya-uchniv-48147.html>
6. *Малієнко Ю.* Тестування в контексті дослідницького навчання профільної школи // *Історія в школах України.* – 2010. – № 2. – С. 28-31.
7. *Мокрогуз О.* Як поєднати систему оцінювання навчальних досягнень з компетентнісно-орієнтовним навчанням історії // *Історія в школах України.* – 2009. – № 4. – С. 13-20.
8. *Морзе Н. В., Варченко-Троценко Л. О.* Е-портфоліо як інструмент відкритості та прозорості освітньої діяльності сучасного університету // *Інформаційні технології і засоби навчання.* – 2016. – Т. 52, Вип. 2. – С.62-80.
9. *Осадчук Р.* Ефективність поточного контролю в шкільній практиці // *Історія в школі.* – 2003. – № 2. – С. 12-15.
10. *Островський В.* Оцінювання навчальних досягнень учнів з історії: теорія і практика // *Історія в школах України.* – 2004. – № 9–10. – С. 13-20.
11. *Приходько А.* Тестове оцінювання на уроках історії // *Історія в школі.* – 2008. – № 2. – С. 6-12.
12. *Рябова З.* (2020). Моніторинг професійної компетентності майбутніх фахівців // *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка, 10(19), 2020.* – [https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-23](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-23)
13. *Скалозуб В. О.* Історія розвитку оцінювання навчальних досягнень школярів // *Постметодика.* – 2000. – № 3. – С. 12-14.
14. *Соловей М. І., Кудіна В. В., Спіцин Є. С.* Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навч. посібник. – [3-є вид., доповн.]. – Київ : Ленвіт, 2013. – 414 с.
15. *Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренко.* – Харків : «Міськдруку», НТУ

«ХІІІ», 2016. – 284 с.

16. Терно С. Зовнішнє оцінювання з історії: чи завжди добрі наміри приводять до очікуваних позитивних результатів? // Історія в школі. – 2006. – № 10. – С. 18-22.

17. Щербина М. Ігрові розминки на уроках тематичного оцінювання у 6 класі // Історія та правознавство. – Київ : 2015. – № 11–12. – С. 38-40.

18. Cherevychnyi G. S. (2018). Monitoring as Methodological Basis for Forecasting Quality of Research Staff Training / M. L. Rostoka, G. S. Cherevychnyi // Sciences of Europe. – Praha, Czech Republic. – Vol. 2 (30). – pp. 31-36. – In: Index Copernicus (English).

19. Cherevychnyi G. S. (2018). Transdisciplinary Paradigm the STEM-management the a Knowledge in the Context of the Adaptive Approach / M. L. Rostoka, G. S. Cherevychnyi // World Science. – Warsaw : RS Global Sp. z O. O. – Vol. 10 (38). – С. 4-9. – In: Index Copernicus, Academia.edu, Cite Factor, Google Scholar, Biblioteka Narodova (English).

20. Galizina E. G., Palanchuk N. V., Afonin M. V., Krivova A. L., Lyapunova N. V. Organization of Distance Learning for Humanities Students Using Google-Classroom. – Revista Inclusiones, – Vol. 7, – 2020. – pp. 526-539.

10. Додаткові ресурси:

Електронні версії підручників. – URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnyk/>

Історія в школі [Електронний журнал]. – URL: <https://www.historyua.com>

Кафедра новітньої історії України – URL: <http://novitukr.history.knu.ua/>

Шкільне життя. – URL: <https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-istoriji/>